

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2025-10-14
Besvaras senast
2025-10-22 kl. 12.00

Till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:87 Ytterligare resurser till socialtjänsten för att stärka det förebyggande arbetet

Natten till den 4 oktober skadas sex personer i en skjutning på Söder i Gävle. Tidigare samma dag har socialtjänsten beslutat att den pojke som nu misstänks för skjutningen akut ska tvångsomhändertas enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), efter att vårdnadshavare larmat om att pojken är borta och polis letar efter honom.

Skjutningen i Gävle var ett fasansfullt våldsdåd och ännu ett fruktansvärt exempel på att det grova, oacceptabla och dödliga våldet kryper allt lägre ned i åldrarna. Fega kriminella gängtoppar exploaterar barn och unga för att genomföra sina våldsdåd, sprängningar och mord i våldsvågen. I detta skede pågår polisens utredning om skjutningen i Gävle, och tankarna går till brottsoffren, till alla dem som med rädsla för sina liv flydde från platsen och till de kroganställda som hjälpte skadade och erbjöd skydd.

Detta borde vara en händelse som samlar vår nation och visar att vi, över partigränserna, behöver arbeta både repressivt för att komma åt gängtoppar och punktmarkera unga i riskzon, men också kraftfullt med det förebyggande arbetet för att stoppa nyrekryteringen av unga till de kriminella nätverken. Samhället får aldrig ge vika för våldet, men för att lyckas måste vi också våga se vad som brister och vara beredda att rätta till det.

Ett exempel på viktig lagstiftning som beslutats i politisk enighet är den nya socialtjänstlagen, som just betonar mer förebyggande och kunskapsbaserade insatser. Men i fackförbundet Visions socialchefsrapport för 2025 ges en allvarlig bild: 78 procent av landets socialchefer uppger att det på grund av resursbrist är svårt eller mycket svårt att ge de insatser som människor har behov av och rätt till. De vittnar om bristande uppföljning och att det förebyggande arbetet inte kan prioriteras av ekonomiska skäl – en tydlig försämring jämfört med 2023 års rapport.

Denna svåra situation beskrevs av en enhetschef i Gävles socialtjänst i medierna efter skjutningen. Tjänstepersonen menade att socialtjänsten och andra aktörer behöver mer resurser och verktyg för att erbjuda alternativ till de kriminella nätverken så att färre unga hamnar i deras klor. Det är inget orimligt påpekande – särskilt inte när vart tionde barn i Sverige lever i barnfattigdom, enligt Rädda Barnen, en andel som dessutom ökat kraftigt under

mandatperioden.

I stället för att lyssna till professionens erfarenheter valde dock socialtjänstministern och andra regeringsföreträdare att ta citat ur sitt sammanhang och hänga ut den enskilda tjänstepersonen på sociala medier. Av det inlägg som socialtjänstministern delade på plattformen X ges dessutom intrycket av att ingen intern utredning pågår i Gävle kommuns socialtjänst om det enskilda fallet, vilket inte stämmer.

Den mycket stora maktobalansen mellan en minister i Sveriges regering och en enskild kommunal tjänsteperson är uppenbar. Efter ministerns inlägg, som fått stor spridning, har hat och allvarliga hot riktats mot den enskilda tjänstepersonen.

Den 2 juli i år skärptes lagstiftningen för skydd av offentliganställda mot våld, hot, förolämpningar och trakasserier. När regeringen presenterade förslaget betonade justitieminister Gunnar Strömmer att ”vi måste säkerställa att de som arbetar för våra myndigheter kan utföra sina uppgifter utan rädsla för sin egen säkerhet”, och civilminister Erik Slottnér underströk att ett starkare skydd för offentliganställda också stärker arbetet mot organiserad brottslighet.

Denna lagstiftning borde stämma till eftertanke även hos makthavare i hur man talar om medarbetare inom socialtjänsten, som redan har ett mycket svårt och utsatt uppdrag. De förtjänar att vi lyssnar till vad som krävs på lokal och nationell nivå. Inte att hängas ut och attackeras av ministrar i Sveriges regering på sociala medier.

Särskilt de larm som kommer från socialtjänsten om svårigheterna att möta lagkraven i den nya socialtjänstlagen ligger på socialtjänstministerns bord. Det går inte enbart att skylla på kommunerna; ansvaret är delat. Socialdemokraterna har i sin budgetmotion avsatt 1,7 miljarder kronor mer än regeringen till kommunerna, specifikt riktat till socialtjänsten för ett socialtjänstlyft. För Gävles del skulle det innebära 17 miljoner kronor mer. Om kommunerna ska kunna möta lagkraven och om vi på allvar ska bekämpa de kriminella nätverken måste resurserna till det förebyggande arbetet öka, vilket också inkluderar områden som skola, föräldrastöd och meningsfull fritid för unga.

Med anledning av det som anförts ovan är min fråga till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall:

Avser ministern, med anledning av skjutningen i Gävle, att vidta några nya åtgärder för att säkerställa att socialtjänsterna i landets kommuner får ytterligare resurser från nationell nivå för att möta lagkraven på att arbeta mer förebyggande i enlighet med den nya socialtjänstlagen?

.....

Linnéa Wickman (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren